

หลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์
คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑. ชื่อหลักสูตร

ชื่อหลักสูตรภาษาไทย : หลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์
ชื่อหลักสูตรภาษาอังกฤษ : Certificate Program in Sangha Administration

๒. ชื่อประกาศนียบัตร

ชื่อประกาศนียบัตรภาษาไทย
ชื่อเต็ม ประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์

๒.๑.๒ ชื่อย่อ ป.บส.

ชื่อประกาศนียบัตรภาษาอังกฤษ
ชื่อเต็ม Certificate in Sangha Administration
ชื่อย่อ Cert. In Sangha Admin.

๓. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๔. ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ก. ปรัชญาของหลักสูตร

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นมหาวิทยาลัยแห่งคณะสงฆ์ไทย ที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงสถาปนาขึ้นเพื่อเป็น สถานศึกษาพระไตรปิฎกและวิชาชั้นสูงสำหรับพระภิกษุสามเณร และประชาชนทั่วไปคณะสังคมศาสตร์ มีเป้าหมายชัดเจนที่จะสนองงานคณะสงฆ์ โดยการพัฒนาคุณลักษณะของพระสังฆาธิการ และครูสอน พระปริยัติธรรมที่พึงประสงค์ คือมีปฏิปทาน่าเลื่อมใส ใฝ่รู้ ใฝ่คิดเป็นผู้นำด้านจิตใจและปัญญา มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา รู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม รู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงทางสังคม มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีศักยภาพที่จะพัฒนาตนเองให้เพียงพร้อมด้วย คุณธรรมและจริยธรรม อีกทั้งเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจในการที่จะพัฒนาตนเอง ที่สามารถศึกษาใน ระดับอุดมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

๑. เพื่อผลิตพระสังฆาธิการ และครูสอนพระปริยัติธรรมในระดับประกาศนียบัตร ให้มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารกิจการคณะสงฆ์
๒. เพื่อผลิตพระสังฆาธิการและครูสอนพระปริยัติธรรมในระดับประกาศนียบัตรให้สามารถนำความรู้ด้านการบริหารกิจการคณะสงฆ์ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาพระพุทธศาสนาและสังคม
๓. เพื่อผลิตพระสังฆาธิการและครูสอนพระปริยัติธรรมในระดับประกาศนียบัตร ให้ผู้ศึกษา และสามารถนำหลักทางการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ไปประยุกต์ใช้ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและสังคม
๔. เพื่อให้พระสังฆาธิการและครูสอนพระปริยัติธรรม ได้มีคุณวุฒิทางการศึกษาที่สามารถศึกษาต่อในระดับชั้นปริญญาตรีได้

๕. เกณฑ์การเปิดสอน

หน่วยงานที่รับผิดชอบทางด้านจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย ที่มีความประสงค์จะเปิดสอนหลักสูตรนี้สามารถดำเนินการขออนุมัติโครงการเปิดสอนตามขั้นตอน คือ

- ๕.๑ ประสานงานกับภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ กองวิชาการ และกองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี เพื่อจัดทำโครงการเปิดสอนหลักสูตร
- ๕.๒ ขอความเห็นชอบในการเปิดหลักสูตรจากคณะกรรมการประจำคณะสังคมศาสตร์

๖. คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

- ๖.๑ เป็นพระสังฆาธิการ หรือครูสอนพระปริยัติธรรม ที่สอบได้ประโยค ๑-๒ ขึ้นไป และนักธรรมชั้นเอก หรือ
- ๖.๒ เป็นพระสังฆาธิการหรือครูสอนพระปริยัติธรรมที่ได้รับการแต่งตั้งมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ปี และเป็นผู้ที่สอบได้นักธรรมชั้นเอก และสำเร็จการศึกษาภาคบังคับขึ้นไป หรือ
- ๖.๓ เป็นพระภิกษุผู้มีประสบการณ์การสอนในโรงเรียนต่าง ๆ ไม่น้อยกว่า ๒ ปี และเป็นผู้ที่สอบได้นักธรรมชั้นเอกและสำเร็จการศึกษาภาคบังคับขึ้นไป หรือ
- ๖.๔ เป็นผู้ที่มีมหาวิทยาลัยอนุมัติให้เข้าศึกษาเป็นกรณีพิเศษ เพื่อขอรับประกาศนียบัตรตามที่สภาวิชาการเห็นชอบ

๗. ระบบการศึกษา

ใช้ระบบหน่วยกิตทวิภาค (Semester Credit System) โดยแบ่งเวลาการศึกษาในปีการศึกษาออกเป็น ๒ ภาคการศึกษาปกติ คือ

ภาคการศึกษาที่หนึ่ง (First Semester)	มีเวลาเรียนไม่ต่ำกว่า ๑๖ สัปดาห์
ภาคการศึกษาที่สอง (Second Semester)	มีเวลาเรียนไม่ต่ำกว่า ๑๖ สัปดาห์

๘. ระยะเวลาการศึกษา

ระยะเวลาการศึกษาตลอดหลักสูตร ๑ ปี หรือ ต้องไม่ต่ำกว่า ๒ ภาคการศึกษาปกติ แต่อย่างมากไม่เกิน ๒ เท่าของระยะเวลาการศึกษาปกติของหลักสูตร

๙. การลงทะเบียนเรียน

กำหนดให้ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ ๑ จำนวน ๑๒ หน่วยกิต และในภาคการศึกษาที่ ๒ จำนวน ๑๒ หน่วยกิต ส่วนรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียนโดยไม่นับหน่วยกิตให้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของการจัดแผนการสอนของแต่ละแห่ง

๑๐. การวัดผลและการสำเร็จการศึกษา

เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยอนุโลม และโดยเกณฑ์ทั่วไปคือ

๑๐.๑ ให้มีการวัดผลการศึกษาทุกรายวิชาที่นิสิตได้ลงทะเบียนไว้ในแต่ละภาคการศึกษา

๑๐.๒ นิสิตต้องมีเวลาเรียนในแต่ละรายวิชาที่ได้ลงทะเบียนเรียนไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาเรียนทั้งหมดในภาคการศึกษานั้น จึงจะมีสิทธิเข้าสอบในรายวิชานั้น

๑๐.๓ การประเมินผลการศึกษาในแต่ละรายวิชานั้น ให้มีผลการศึกษาระดับ (Grade) และค่าระดับ (Grade Point) ดังนี้

ผลการศึกษา	ระดับ	ค่าระดับ
ดีเยี่ยม (EXCELLENT)	A	๔.๐
ดีมาก (VERY GOOD)	B+	๓.๕
ดี (GOOD)	B	๓.๐
ค่อนข้างดี (VERY FAIR)	C+	๒.๕
พอใช้ (FAIR)	C	๒.๐
ค่อนข้างพอใช้ (QUITE FAIR)	D+	๑.๕
อ่อน (POOR)	D	๑.๐
ตก (FAILED)	F	๐

ทั้งนี้ เกณฑ์คะแนนต่ำสุดที่ถือว่าผ่านในรายวิชานั้น ๆ คือ ระดับ D

๑๐.๔ นิสิตผู้สำเร็จการศึกษาต้องมีคุณสมบัติ คือ

ก. สอบได้หน่วยกิตสะสมครบตามหลักสูตรเข้าศึกษาภายในระยะเวลาไม่เกิน ๒ เท่าของเวลาการศึกษาตามหลักสูตรและมีค่าระดับเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่าระดับ ๒.๐๐

ข. ผ่านการปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ค. มีความประพฤติดี

ง. ไม่มีพันธะอื่นใดกับมหาวิทยาลัย

๑๐.๕ นิสิตผู้สำเร็จการศึกษามีสิทธิที่จะศึกษาต่อในระดับชั้นปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในสาขาวิชาที่มหาวิทยาลัยกำหนด แต่ทั้งนี้ต้องได้รับค่าระดับเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๒.๕๐

๖. โครงสร้างหลักสูตร

หลักสูตรประกาศนียบัตร มี ๒๔ หน่วยกิต ประกอบไปด้วย

ก. วิชาบังคับ จำนวน ๑๘ หน่วยกิต

ข. วิชาเลือก จำนวน ๖ หน่วยกิต

กลุ่มวิชาบังคับ จำนวน ๑๘ หน่วยกิต

บส ๐๐๑	การปกครองคณะสงฆ์	๒ (๒-๐-๔)
บส ๐๐๒	กฎหมายคณะสงฆ์	๒ (๒-๐-๔)
บส ๐๐๓	พระสงฆ์กับภาวะผู้นำ	๒ (๒-๐-๔)
บส ๐๐๔	การบริหารการศึกษาคณะสงฆ์	๒ (๒-๐-๔)
บส ๐๐๕	การบริหารงานสาธารณูปการ	๒ (๒-๐-๔)
บส ๐๐๖	การบริหารศาสนสมบัติ	๒ (๒-๐-๔)
บส ๐๐๗	การบริหารงบประมาณ	๒ (๒-๐-๔)
บส ๐๐๘	สัมมนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์	๒ (๒-๐-๔)
บส ๐๐๙	การบริหารงานธุรการ	๒ (๒-๐-๔)

กลุ่มวิชาเลือก จำนวน ๖ หน่วยกิต

บส ๐๑๐	พระพุทธศาสนากับการศึกษาสงเคราะห์	๒ (๒-๐-๔)
บส ๐๑๑	พระพุทธศาสนากับงานสังคมสงเคราะห์	๒ (๒-๐-๔)
บส ๐๑๒	พระไตรปิฎกศึกษา	๒ (๒-๐-๔)
บส ๐๑๓	พุทธวิธีการสอน	๒ (๒-๐-๔)
บส ๐๑๔	ธรรมนิเทศ	๒ (๒-๐-๔)
บส ๐๑๕	พุทธศิลป์	๒ (๒-๐-๔)
บส ๐๑๖	เทศกาลและพุทธศาสนพิธี	๒ (๒-๐-๔)
บส ๐๑๗	พระพุทธศาสนากับสถานการณ์ปัจจุบัน	๒ (๒-๐-๔)
บส ๐๑๘	นวัตกรรมการศึกษา	๒ (๒-๐-๔)
บส ๐๑๙	ภูมิปัญญาท้องถิ่น ๒	๒ (๒-๐-๔)
บส ๐๒๐	การศึกษาอิสระ	๒ (๒-๐-๔)

๗. แนวสังเขปรายวิชา

หลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารการกิจการคณะสงฆ์ จำนวน ๒๔ หน่วยกิต

๑๑.๑ กลุ่มวิชาบังคับ จำนวน ๑๘ หน่วยกิต

บส ๐๐๑   การปกครองคณะสงฆ์   ๒(๒-๐-๔)
(Sangha Administration)

ศึกษาพัฒนาการของระบบการปกครองคณะสงฆ์ตั้งแต่สมัยพุทธกาลถึงปัจจุบัน และวิเคราะห์เนื้อหาพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ฉบับต่างๆ กฎ ระเบียบ คำสั่ง ประกาศที่สำคัญของคณะสงฆ์ และการปกครองคณะสงฆ์อื่น

บส ๐๐๒   กฎหมายคณะสงฆ์   ๒(๒-๐-๔)
(Sangha Law)

ศึกษาเปรียบเทียบมูลเหตุการบัญญัติพระวินัย ประเภทความผิดตามพระวินัย องค์ประกอบในการกระทำความผิดตามพระวินัย กับพระราชบัญญัติคณะสงฆ์และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

บส ๐๐๓   พระสงฆ์กับภาวะผู้นำ   ๒(๒-๐-๔)
(Sangha and Leadership)

ศึกษาทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับผู้นำ การบริหารในองค์การสงฆ์ บทบาทของพระสงฆ์กับความเป็นผู้นำ เน้นความเป็นผู้นำตามแนวพุทธ พระสงฆ์ผู้นำกับการตัดสินใจ การสร้างมนุษยสัมพันธ์ การติดต่อสื่อสาร และการสร้างแรงจูงใจทั้งภายในและภายนอกองค์การสงฆ์ การพูดแบบผู้นำ การพัฒนาพระสงฆ์ในการเป็นผู้นำ และภาวะผู้นำตามแนวพุทธ

บส ๐๐๔   การบริหารการศึกษาคณะสงฆ์   ๒(๒-๐-๔)
(Educational Administration of Thai Sangha)

ศึกษาความเป็นมาของการศึกษาแห่งคณะสงฆ์ พัฒนาการและหลักการบริหารการศึกษาคณะสงฆ์ โครงสร้างและระบบการศึกษาคณะสงฆ์ บทบาทของพระสงฆ์ต่อการบริหารการศึกษา แนวโน้มการศึกษาสงฆ์ และพระราชบัญญัติ กฎ ระเบียบทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

บส ๐๐๕   การบริหารงานสาธารณูปการ   ๒(๒-๐-๔)
(Administration of Public Construction)

ศึกษาแนวคิดการบริหารงานสาธารณูปการของคณะสงฆ์ พัฒนาการงานสาธารณูปการของพระสงฆ์ การดูแลรักษาและจัดการศาสนสมบัติของวัด การก่อสร้างและบูรณะปฏิสังขรณ์เสนาสนะพระสงฆ์กับการอนุรักษ์ศิลปกรรมของชาติ งานสาธารณูปการตามแบบเอกลักษณ์ประจำภาคต่างๆ หลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานสาธารณูปการ ปัญหาและแนวโน้มการบริหารงานสาธารณูปการ

บส ๐๐๖   การบริหารศาสนสมบัติ   ๒(๒-๐-๔)
(Administration of Religious Property)

ศึกษาความเป็นมาและประเภทของศาสนสมบัติ กฎและระเบียบที่ว่าด้วยศาสนสมบัติ การบริหารจัดการศาสนสมบัติ และแนวโน้มการบริหารจัดการศาสนสมบัติ

บส ๐๐๗   การบริหารงบประมาณ   ๒(๒-๐-๔)
(Public Budgeting Administration)

ศึกษาความหมาย แนวคิด ทฤษฎี และนโยบายเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ บทบาทและอิทธิพลของการเมืองที่มีต่องบประมาณและการคลังของประเทศ กระบวนการงบประมาณ เทคนิคและวิธีการวิเคราะห์งบประมาณ

บส ๐๐๘   สัมมนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์   ๒(๒-๐-๔)
(Seminar on Sangha Administration)

สัมมนาปัญหาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ตามหัวข้อที่กำหนด

บส ๐๐๙   การบริหารงานธุรการ   ๒(๒-๐-๔)
(Administrative Management)

ศึกษาความหมายและขอบข่ายของวิชาการเลขานุการ งานสารบรรณ งานการประชุม แบบหรือหนังสือคณะสงฆ์ การบัญชีและการเงินของวัด การจัดเก็บข้อมูลด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ลำดับสมณศักดิ์ และความรู้ทั่วไป โดยเน้นการฝึกปฏิบัติเป็นสำคัญ

๑๑.๒ กลุ่มวิชาเลือก จำนวน ๖ หน่วยกิต

บส ๐๑๐   พระพุทธศาสนากับการศึกษาสงเคราะห์   ๒(๒-๐-๔)
(Buddhism and Social Welfare Education)

ศึกษาแนวคิดการจัดการศึกษาสงเคราะห์ของพระพุทธศาสนา บทบาทของพระสงฆ์ในการจัดการศึกษาสงเคราะห์ ศึกษากรณีตัวอย่าง เช่น การศึกษาเด็กก่อนเกณฑ์ การศึกษาโรงเรียนการกุศลของวัด การศึกษาโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ และศึกษาหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวกับการศึกษาสงเคราะห์

บส ๐๑๑   พระพุทธศาสนากับงานสังคมสงเคราะห์   ๒(๒-๐-๔)
(Buddhism and Social Works)

ศึกษาแนวคิดการสังคมสงเคราะห์ของพระพุทธศาสนา บทบาทของพระสงฆ์ในการสังคมสงเคราะห์ ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน เช่น การสาธารณสุข การสาธารณสุขสงเคราะห์ การสงเคราะห์ด้านจิตใจ และศึกษาหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวกับการสังคมสงเคราะห์

บส ๐๑๒ พระไตรปิฎกศึกษา **๒(๒-๐-๔)**
(Tipitaka Studies)

ศึกษากำเนิดและพัฒนาคัมภีร์พระไตรปิฎก การจำแนกคัมภีร์พระไตรปิฎก และสำรวจเนื้อหาสาระของคัมภีร์พระไตรปิฎกโดยสังเขป แนวการจำแนกพระไตรปิฎกของพระอรหันตเถระ ความเป็นมาของพระไตรปิฎกในประเทศไทย ระบบการสืบค้นคัมภีร์พระไตรปิฎกด้วยคอมพิวเตอร์ (BUDSIR) และพระไตรปิฎกฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บส ๐๑๓ พุทธวิธีการสอน **๒(๒-๐-๔)**
(Buddha's Teaching Methods)

ศึกษาหลักการและวิธีการสอนของพระพุทธเจ้า การวิเคราะห์ธรรมชาติผู้เรียน คุณสมบัติของผู้สอน วัตถุประสงค์ในการสอน การเลือกวิธีการสอนตามแนวไตรสิกขา อริยสัจ ๔ อนุปพพิกขา และนวัจนวาทศาสตร์

บส ๐๑๓ ธรรมนิเทศ **๒(๒-๐-๔)**
(Dhamma Communication)

ศึกษาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับนิเทศศาสตร์ หลักการและวิธีการเผยแพร่พระพุทธศาสนา ศิลปะการเขียนบทความ ศิลปะการพูดในที่ชุมนุมชน การพัฒนาบุคลิกภาพเกี่ยวกับการพูด การเทศนา การแสดงปาฐกถาธรรม การอภิปราย วิธีการใช้สื่อประกอบการบรรยาย บทบาทและอิทธิพลของสื่อต่อการเผยแพร่ธรรมะ

บส ๐๑๕ พุทธศิลป์ **๒(๒-๐-๔)**
(Buddhist Arts)

ศึกษาพัฒนาการของพุทธศิลป์ในอินเดีย และคลื่นพระพุทธศาสนาที่เข้ามาสู่ประเทศไทย ซึ่งสัมพันธ์กับสกุลศิลปะสมัยต่างๆ จนเกิดเป็นสกุลศิลปะในประเทศไทย ทั้งด้านประติมากรรม จิตรกรรม และสถาปัตยกรรม อิทธิพลของพุทธศิลป์ในสังคมไทยและแนวทางในการอนุรักษ์พุทธศิลป์ ปรัชญาธรรมทางวัตถุและความงามจากพุทธศิลป์สมัยต่างๆ ในประเทศไทยโดยอาศัยพุทธลักษณะ

บส ๐๑๖ เทศกาลและพุทธศาสนพิธี **๒(๒-๐-๔)**
(Buddhist Festivals and Traditions)

ศึกษาเทศกาลและพิธีกรรมที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา ความหมาย คุณค่าของเทศกาล และพิธีกรรมนั้นๆ ให้สามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง โดยเน้นให้มีการฝึกปฏิบัติ

บส ๐๑๗ พระพุทธศาสนากับสถานการณ์ปัจจุบัน **๒(๒-๐-๔)**
(Buddhism in Current Affairs)

ศึกษาเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบันของพระพุทธศาสนาในประเทศต่างๆ ทั้งในทวีปเอเชียและยุโรป อเมริกาและออสเตรเลีย ผลกระทบของลัทธิการเมืองและศาสนาอื่นๆ ที่มีต่อสถานะของพระพุทธศาสนา อิทธิพลของพระพุทธศาสนาที่มีต่อสังคมโลก และบทบาทขององค์กรพระพุทธศาสนาในระดับนานาชาติ

บส ๐๑๘   นวัตกรรมทางการศึกษา   ๒(๒-๐-๔)
(Innovation in Education)

ศึกษาแนวคิดใหม่และทางเลือกสำหรับการศึกษาทั่วไป ทฤษฎีและแนวโน้มเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา แนวคิดใหม่ทางการศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษา และการจัดจรรยาศึกษาในโรงเรียน ความสำคัญและพัฒนาการของสื่อการสอน เทคโนโลยีทางการศึกษา แนวคิดใหม่เกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษา และแนวคิดใหม่ในการจัดการศึกษาคณะสงฆ์

บส ๐๑๙   ภูมิปัญญาท้องถิ่น   ๒(๒-๐-๔)
(Local Wisdom)

ศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้าน เป็นองค์ความรู้ ความสามารถของชาวบ้านที่สั่งสมสืบทอดกันมา อันเป็นศักยภาพหรือความสามารถที่จะแก้ปัญหา ปรับตัวเรียนรู้ และมีการสืบทอดไปสู่คนรุ่นใหม่อันเป็นแก่นของชุมชนให้อยู่รอดจนถึงปัจจุบัน

บส ๐๒๐   การศึกษาอิสระ   ๒(๒-๐-๔)
(Independent Studies)

เลือกปฏิบัติงานในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ตามความสนใจ และเขียนเป็นรายงานการศึกษาหรือภาคินพนธ์ ในการควบคุมของอาจารย์ที่ปรึกษา

แผนการศึกษา
หลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์

ภาคการศึกษาที่ ๑			ภาคการศึกษาที่ ๒		
รหัสวิชา	รายวิชา	นก	รหัสวิชา	รายวิชา	นก
	หมวดวิชาบังคับ			หมวดวิชาบังคับ	
บส ๐๐๑	การปกครองคณะสงฆ์	๒	บส ๐๐๕	การบริหารงานสาธารณูปการ	๒
บส ๐๐๒	กฎหมายคณะสงฆ์	๒	บส ๐๐๖	การบริหารศาสนสมบัติ	๒
บส ๐๐๓	พระสงฆ์กับภาวะผู้นำ	๒	บส ๐๐๗	การบริหารงบประมาณ	๒
บส ๐๐๔	การบริหารการศึกษาคณะสงฆ์	๒	บส ๐๐๘	สัมมนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์	๒
			บส ๐๐๙	การบริหารงานธุรการ	๒
	หมวดวิชาเลือก			หมวดวิชาเลือก	
บส ๐๑๓	พุทธวิธีการสอน	๒	บส ๐๑๗	พระพุทธรูปศาสนากับสถานการณ์ปัจจุบัน	๒
บส ๐๑๔	ธรรมนิเทศ	๒			
	วิชาเสริม			วิชาเสริม	
	คอมพิวเตอร์เบื้องต้น	(๒)		บาลีเสริม	(๒)
	ไม่นับหน่วยกิต	(๒)		ไม่นับหน่วยกิต	(๒)
	นับหน่วยกิต	๑๒		นับหน่วยกิต	๑๒
	รวม	๑๔		รวม	๑๔